

NÁBOŽENSKÝ NACIONALISMUS V DINGIRU

Zdeněk Vojtíšek

Při přípravě témat do časopisu *Dingir* je jeho redakční rada často zklamána tím, že v jednom čísle není možné pojednat zdaleka tolik jevů, kolik by si jich zvolené téma zasloužilo. Mimořádnou míru tohoto tlaku jsme pocítili při přípravě tématu „Náboženský nacionalismus“. Politické využití mocné síly, která plyne ze spojení náboženské a národní identity (jak pojem „náboženský nacionalismus“ výstižně vysvětlil **Pavel Hošek** v eseji na třetí straně obálky), má totiž velké množství podob. A i když jsme tento široký vějíř omezili na současné podoby, ještě zůstala řada takových, na něž se v tomto čísle nedostalo. Připravovali jsme články o náboženském nacionalismu v Turecku, Polsku nebo v Izraeli, ale do jednoho čísla se tolik textů prostě nevejde. V redakční radě přemýšlíme o tom, že bychom se k tomuto tématu brzy vrátili. Ostatně – nyní také navazujeme na téma „Náboženství a národní identita“ ve 4. čísle v roce 2013 (plný text čísla je dostupný v internetové prezentaci *Dingiru*).

A co je tedy v tomto čísle možné k tématu „Náboženský nacionalismus“ nalézt? Otvírá ho článek indoložky **Blanky Knotkové-Čapkové** o indickém nacionalistickém hnutí hindutva, které se vymezuje především proti asi 13–15 % obyvatel Indie islámského vyznání. Stejný objekt nepřátelství – muslimy – mají i radikální buddhističtí mniši v Barmě (Myanmaru), jak o tom v následujícím článku píše slovenský buddholog žijící v Thajsku **Miloš Hubina**. Tradiční spojení pravosláví s místním národem se ukázalo jako velmi nebezpečné pro jeho jednotu, když takto vstoupilo do sporu Ruska a Ukrajiny. Fakta, která o tomto sporu byla již několikrát v *Dingiru* zmíněna, shrnuje a doplňuje religionista **Ivan Štampach**. Nacionální charakter může nabýt novodobé pohanství třeba tak, jak se to stalo německému germánskému pohanství na přelomu 19. a 20. století. Současnou situaci zvláště s ohledem na Česko a Slovensko pozoruje slovenský religionista žijící a studující v Brně **Michal Puchovský**. Náboženství, a hlavně náboženské stavby, kostely a mešity, má velkou symbolickou sílu ve válkách a sporech o Náhorní Karabach. V dalším článku tématu to tvrdí a dokládá politolog **Slavomír Horák**. Když nepočítáme již zmíněnou esej na konci časopisu, tak blok tématu „Náboženský nacionalismus“ uzavírá rozhovor se sociologem **Janem Jandourkem** o Rusku. Vedl ho **Pavol Bargár**.

MEZINÁBOŽENSKÝ KALENDÁŘ

Na tomto místě první stránky časopisu bylo před více než 14 lety oznámení o chystaném vydání mezináboženského kalendáře v nakladatelství *Dingir*.¹ Ačkoliv nechybělo mnoho k dokončení tohoto projektu, mezináboženský kalendář na rok 2008 nakonec vydán nebyl. Skromnější podoby mezináboženských kalendářů začal v posledních letech připravovat a distribuovat farář pro menšiny Českobratrské církve evangelické Mikuláš Vymětal. Je také hlavním autorem kalendáře, který tvoří přílohu tohoto čísla *Dingiru* a který je darem nakladatelství čtenářům do jubilejního 25. ročníku tohoto časopisu.

Poznámka:

1 Bylo to na straně 37 čísla 2/2007.

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Ph.D. (*1963), je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu *Dingir*.

OBSAH

Katolická církev a svobodní zednáři (Veronika Řeháková)	110
Zahraničí	
Nejasnosti kolem Dogonů (Ondřej Havelka)	112
Z domova	
Jógin, unitář, léčitel (Jan Blahůšek)	116
Průvodkyně do páté dimenze (Jitka Schlichtsová)	118
Téma	
Hinduistický nacionalismus: historie a současnost (Blanka Knotková-Čapková)	121
Buddhistický nacionalismus v Barmě (Miloš Hubina)	125
Pravoslavné velké schizma (Ivan Štampach)	128
Národ a vlastenectvo v moderním pohanství (Michal Puchovský)	130
Sakrální symboly ve službách konfliktu (Slavomír Horák)	133
Rozhovor s Janem Jandourkem	
Mezi impériem, národem a věčností (Pavol Bargár)	138
Esej	
A co na to Kája Mařík? (Jiří Arje Klimeš)	140
Recenze	
Slavná studie o mileniálních zklamání vyšla také česky (Helena Dyndová)	142
Pečlivá studie dvou pólů českého hermetismu (Adam Borzič)	142
A šprichvort iz a vorvort (Zdeněk Vojtíšek)	144
Čtení	
Náboženský nacionalismus	3. strana obálky (Pavel Hošek)